

Nr 124.

Av herr **Larsson** i Hede **m. fl.**, om anslag till bidrag för byggande av enskilda utfartsvägar.

Under sjätte huvudtiteln i årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1937—1938 anvisa ett reservationsanslag av 1.000.000 kronor eller samma belopp, som utgår för innevarande budgetår. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har sammanfattat länsstyrelsernas anslagsäskanden till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår i en tabell, utvisande ett sammanlagt belopp av lägst 1.555.000 kronor. Av denna summa belöper icke mindre än 1.275.000 kronor på de fyra nordligaste länen och endast 280.000 kronor på återstående tjugo län eller i medeltal 14.000 kronor för varje län. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen konstaterade i anslutning härtill, att ifrågavarande anslagsmedel fyllde ett synnerligen behjärtansvärt ändamål, och att styrelsen för sin del med hänsyn till föreliggande anslagsbehov ansåge, att anslaget ifråga för nästa budgetår borde — i likhet med för innevarande budgetår — anvisas med ett belopp av 1.000.000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

I vid de båda senaste årens riksdagar väckta motioner har påpekats, att trots de betydande höjningar av nu ifrågavarande anslag, som vid skilda tillfällen vidtagits, gäller det alltjämt, att bidrag från anslaget endast i ytterst ringa utsträckning kan erhållas, då fråga är om enskilda utfartsvägar i södra och mellersta delarna av landet. Endast en mycket ringa del av ingivna ansökningar om bidrag har kunnat bifallas, och de därvid anvisade beloppen äro synnerligen blygsamma. Anledningen till att de sydligare delarna av landet ifråga om bidragstilldelning hittills fått stå tillbaka för Norrland är givetvis, att bidragsbehovet varit och alltjämt är ojämförligt mycket större i de nordligaste länen än i övriga län och att anslagen varit så knappt tillmätta. Emellertid torde skillnaden i behovshänseende icke vara så stor, som de av länsstyrelserna redovisade anslagsbehoven synas giva vid handen. Det faktiska behovet torde nämligen aldrig komma till synes, enär vederbörande på grund av de ytterst små utsikterna att erhålla statsbidrag icke vilja ikläda sig de besvär och de kostnader, som äro förenade med planläggning och erforderliga beräkningar för tilltänkta utfartsvägar. Tidigare har det statsfinansiella läget manat till den största sparsamhet vid utmätandet av anslag, men sådana hänsyn kunna icke nu åberopas som motivering för en fortsatt sträng beskärning av statsbidraget till enskilda utfartsvägar. Först genom beviljande av ett mot det verkliga behovet svarande anslag torde det bli möjligt för framför allt de södra och mellersta delarna av landet att komma i åtnjutande av den hjälp till anläggande av utfartsvägar från avlägset liggande byar och gårdar, som statsmakterna avsett att lämna. Det synes därför ofrånkomligt, att

anslaget till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för nästa budgetår höjes till 1.500.000 kronor.

I anslutning härtill synes böra erinras om en vid 1936 års riksdag i andra kammaren väckt motion, II:238, likaledes avseende anslag till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar, i vilken påtalades nödvändigheten av att staten kraftigare än hittills understödjer byggande av enskilda utfartsvägar, bl. a. för ernående av större effektivitet av den ytterst välsignelsebringande stödverksamheten för förbättrande av bostäderna på landsbygden. Motionären uttalade därvid, att "det torde utan vidare vara klart, att föga är vunnet med att genom stora uppoffringar såväl för det allmänna som för den enskilde söka åstadkomma bättre bostäder i sådana fall, där en tillfredsställande utfartsväg saknas. Kommer icke en dylik väg till stånd, torde gården det gäller snart stå öde, och de nedlagda kostnaderna ha varit till ingen nytta. Detta gäller framför allt de södra delarna av landet, där förhållandena äro sådana, att långa och obekväma förbindelser äro mindre vanliga än i de nordligaste länen. — — — Den närmast till hands liggande åtgärden för tillgodoseende av ifrågavarande ändamål är självfallet en kraftig höjning av anslagsbeloppet. Men även för det enskilda fallet synes statens stöd böra utsträckas. Enligt de nu gällande grunderna för bidrag ur anslaget ifråga skall dylikt bidrag i regel utgå med 1/4 till 1/3 av den beräknade kostnaden för vägens byggande. Endast i undantagsfall får bidrag lämnas med upp till 50 proc. För att bidrag skall kunna utgå fordras, att vederbörande landsting, kommun eller annan därjämte skall bidra med minst 15 proc. På den eller de enskilda faller sålunda upp till 60 proc. av den totala byggnadskostnaden. Det synes skäligt, att den statliga bidragskvoten höjes så, att statsbidraget normalt kommer att utgå med 50 proc."

Motionen föranledde riksdagen att uttala, att de framförda synpunkterna ej kunde fränkännas berättigande, men samtidigt erinrades, att 1935 års vägsakkunniga bl. a. fått i uppdrag att utreda frågan om ny lagstiftning beträffande enskilda vägar, därvid även bör komma under övervägande normerna för statens understöd. Under sådana förhållanden syntes någon framställning från riksdagen om nya grunder för bidragstilldelningen till de enskilda utfartsvägarna icke för det dåvarande påkallad.

I den del av 1935 års vägsakkunnigas betänkande, som avlämnades i december 1936, beröres även frågan om enskilda vägar, men de sakkunniga förklara sig icke kunna här "framlägga något slutligt förslag med avseende på kostnaderna för enskilda vägar. Spörsmålet om statsbidrag till enskilda vägar är nära förbundet med problemet om intagning av enskild väg till allmänt underhåll och skall därför framdeles upptagas i sådant sammanhang". Det i motionen behandlade spörsmålet kan således förväntas framdeles bli föremål för ett ställningstagande från statsmakternas sida, och det är att hoppas, att önskemålet om på angivet sätt förhöjd bidragsprocent därvid vinner beaktande, till stor bättnad för en icke ringa del av vårt lands befolkning.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1937—1938 anvisa ett reservationsanslag av 1.500.000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Stockholm den 22 januari 1937.

David Larsson
i Hede.

Linus Andersson.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Nils Persson.

Ernst V. Olsson,
Staxäng.
